

Kannanotto YM:n asetukseen uuden päästöttömän rakennuksen energiatehokkuudesta

Tasauslaskentaa ei tule kiristää – ohjaus E-lukuun

- **Ydinviesti:** Kannatamme EPBD:n mukaista energiatehokkuuden parantamista ja vähintään 10 %:n tiukennusta. Ohjauksen tulee olla teknologianeutraalia ja kustannusoptimaalista. Ehdotettu tasauslaskennan kiristys tekee ohjauksesta rakennusvaippapainotteista ja sivuuttaa EPBD:n edellyttämän kokonaisenergian tarkastelun. Energiatehokkuuden mittarina tulisi olla kokonaisenergiankulutus, jota voidaan todentaa E-lukua tai ostoenergiankulutusta tarkastelemalla.

Keskeiset kannat:

1. **EPBD:n periaatteiden noudattaminen** - Recast-EPBD määrittelee nollapäästötalon ilman fossiiliperäisiä paikallispäästöjä. Ohjauksen ydin on kokonaisprimäärienergia ja sen kytkeminen uusiutuvaan energiaan – ei yksittäisen lämpöhäviötarkastelun tiukentaminen.
2. **Hallitusohjelman vastaisuus** - Orpon hallitus on linjannut sääntelyn purkua ja ettei yritysten taakka kasva. Tasauslaskennan kiristys on uusi rinnakkainen velvoite, joka nostaa rakentamisen kustannuksia ja heikentää massiivirakenteiden asemaa materiaalista riippumatta.
3. **Ei päällekkäistä ohjausta** - EPBD tavoite on ohjata energiankulutuksen kautta, erillinen lämpöhäviön sääntely on päällekkäinen ja väärin kohdennettu toimenpide.
4. **Lisää päästöjä** – Vaipan eristevahvuuksien kasvattaminen lisää rakennusmateriaalien käyttöä ja lisää samalla materiaaleista ja logistiikasta syntyviä ilmastopäästöjä.
5. **Huoli riskitekijöistä** – Eristepaksuuksien kasvattaminen muuttuvassa ilmastossa vähentää rakennusvaipan viansietokykyä.

Korjausehdotukset (ks. liite 1 kohta 7):

1. **Poistetaan 90 %-kiristys** § 23:sta ja palautetaan pykälä nykyisen asetuksen mukaiseksi.
2. **Kohdennetaan vaatimustaso E-lukuun** EPBD:n mukaan siten, että uusi todellinen maksimikynnys on vähintään 10 % tiukempi kuin NZEB-taso. Tämä tukee uusien, innovatiivisten energiatehokkuutta parantavien ratkaisujen kehittämistä.
3. **Käynnistetään selvitystyö E-lukuun/primäärienergiaan perustuvaan ohjaukseen**, jotta määräys soveltaa EPBD:n periaatteita sellaisenaan.

Liite 1 taustoittaa kantamme.

Allekirjoittaneet:

Helsingissä 10.10.2025

Toimitusjohtaja Jussi Mattila, **Betoniteollisuus ry**

Toimitusjohtaja Seppo Romppainen, **Hirsitaloteollisuus ry**

Johtaja Kimmo Rautiainen, **Pientaloteollisuus PTT ry**

Toimitusjohtaja Matti Mikkola, **Puutuoteteollisuus ry**

Tuoteryhmäpäälikkö Antti Taivalkangas, **Betoniteollisuus ry/harkkojaos**

Hallituksen jäsen Tytti Bruce-Hyrkäs, **SKOL ry**

Päälikkö (tekniset määräykset ja lainsäädäntö ja laatu) Jani Kemppainen,
Talonrakennusteollisuus ry

Toimitusjohtaja Kirsi Palviainen, **Talonrakennusteollisuus ry**

Puheenjohtaja Riku Mantsinen, **Suomen Hirsitaito ry**

Puheenjohtaja Jari Berglund, **Suomen Tiiliteollisuusliitto ry**

LIITE 1— Perustelut

1) Tausta: mitä EPBD edellyttää

Recast-EPBD (Direktiivi (EU) 2024/1275) määrittää nollapäästötalon (ZEB) ytimen: rakennuksella ei ole fossiilisia paikallispäästöjä, sen tulee (taloudellisesti ja teknisesti mahdollista ollen) kyetä reagoimaan ulkoisiin signaaleihin (kysyntäjousto/varastointi/tuotanto), ja sen kokonaisprimäärienergian kysynnälle asetetaan maksimikynnys, joka on vähintään 10 % tiukempi kuin jäsenmaan 28.5.2024 voimassa ollut NZEB-tason primäärienergiaraja; kynnys sidotaan kustannusoptimaalisiin tasoihin ja tarkistetaan näiden muuttuessa.

2) Asetusluonnos- olennainen sisältö

- **23 § Rakennuksen lämpöhäviö:** lämpöhäviö (vaippa + vuotoilma + ilmanvaihto) saa olla enintään **90 %** vertailulämpöhäviöstä; vaatimus erikseen lämpimille ja puolilämpimille tiloille. Tämä on lisäkiristys erillään E-luvusta.
- **E-luku:** Asetusluonnos ohjaa E-luvun kaltaiseen kokonaistarkasteluun (4a §/4b §) raja-arvoineen.
- **Uusiutuvat ja aurinko:** 6b §:ssä oma aurinkosähkö ja varastointi voidaan ottaa huomioon E-luvussa ostoenergiaa vähentävänä — teknologianeutraalia ohjausta.
- **Energiaraportin laajennus:** 34 § edellyttää mm. E-luvun, lämpöhäviön, SFP:n ja päivänvalosuhteen tarkastelun.
- **Rakenteellinen energiatehokkuus (vaihtoehtoreitti):** 33 § listaa vaipan U-arvot, tiiveyden ja LTO:n vertailuarvot sekä IV-järjestelmän SFP-ajan.
- **Muilta osin noudatetaan hallitusohjelmaa.** Koemme tarpeen puuttua vain tässä asiakirjassa esitettyyn epäkohtaan ja toivomme aiheesta rakentavaa vuoropuhelua.

3) Miksi 23 §:n 90 %-kiristys on EPBD:n hengen vastainen

EPBD:n mukaan ohjauksen ytimessä on kokonaisprimäärienergia + kustannusoptimaalisuus + kyvykyys joustoon/varastointiin/oma tuotanto. Lämpöhäviön lisäkiristys lukitsee ohjauksen vaippapainotteiseksi, vaikka asetusta jo sisältää laajemmat, vaikutuksiltaan kokonaisvaltaiset mittarit (E-luku, CO₂-indikaattori, oma tuotanto). Näin syntyy päällekkäinen ohjaus, joka ei lisää vaikuttavuutta EPBD:n näkökulmasta.

Lisäksi 34 §:n päivänvalosuhteen tarkastelu voi joutua ristiriitaan ikkunapinta-alan pienentymisen kanssa, jos lämpöhäviöstä tehdään ensisijainen kiristin.

Asetus jo mahdollistaa aurinkoenergian ja varastoinnin hyödyntämisen; näitä E-luku menetelmänä tunnistaa, mutta pelkkä lämpöhäviökiristys tasauslaskennan kautta ei.

4) Hallitusohjelmalinjaukset: sääntelyn ja kustannusten suunta

Pääministeri Orpon hallitus on sitoutunut **1-in-1-out -periaatteeseen**, siis siihen, että **yritysten hallinnollinen taakka ei hallituskaudella kasva**, sekä **vähintään 300 yrityksiä ja kansalaisia haittaavan normin purkamiseen**. Nämä kirjaukset on vahvistettu TEM:n toimeenpanosivuilla ja valtioneuvoston julkaisuissa. (Lähde: [Työ- ja elinkeinoministeriö](#))

Rakentamisen osalta hallitus on jo **korjannut rakentamislakia hallitusohjelman mukaisesti**, tavoitteena **keventää hallinnollista taakkaa ja byrokratiaa**, selkeyttää valituksia ja sujuvoittaa lupakäsittelyä. Lisäkirstys erillisellä lämpöhäviökatolla kulkisi tätä linjaa vastaan ja riskinä on **kustannusten kasvu** kuluttajille. ([Valtioneuvosto](#))

5) Vaikutukset käytännössä

- **Markkinaehtoinen kustannustehokkuus heikkenee:** Vaipan pakollinen lisäkirstys syrjäyttää usein talotekniikan, automaation ja jouston kustannustehokkaat yhdistelmät, vaikka juuri ne näkyvät E-luvussa.
- **Materiaalineutraalius heikkenee:** Eri rungot ovat eri asemassa ja lämpöhäviötarkastelu pakottaa takaisin vaippapainotteiseen optimointiin.
- **Päivänvalo vs. ikkunat:** 23 §:n kirstys ohjaa pienempiin ikkunoihin, mikä voi heikentää päivänvaloa — vaikka 34 § edellyttää päivänvalosuhteen tarkastelua.

6) Lausuntokierroksen signaali

Lausuntokierroksella (päätyi 15.6.2025) annettiin **94 lausuntoa**; 11kpl lausunnoista oli poissuljettavissa epärelevantteina rakentamisen kannalta tai he eivät käyttäneet mahdollisuuttaan lausua asiassa. 52kpl relevanteista lausujista ei ottanut asiassa kantaa. Asiassa kantaa ottaneista **30 lausunnosta, 23 (77 %)** vastusti kirstystä tai tasauslaskentaa ylipäänsä, kun taas kannattajia oli vain 5kpl (17%). Kaksi lausuntoa esitti kirstystä E-lukuun. Tämä tukee linjausta, ettei erillistä lämpöhäviökirstystä tule tehdä.

7) Konkreettiset muutosehdotukset

1. **23 § takaisin perälautatasolle (kuten 1010/2017):**
Korvataan nykyinen 90 % -kirjain seuraavalla:
”Rakennuksen lämpöhäviö on rakennuksen vaipan, vuotoilman ja ilmanvaihdon yhteenlaskettu lämpöhäviö. Rakennuksen lämpöhäviö voi olla enintään yhtä suuri kuin vertailuarvoilla rakennukselle määritetty vertailulämpöhäviö. Rakennuksen lämpöhäviölle asetettu vaatimus koskee erikseen rakennuksen lämpimiä ja puolilämpimiä tiloja.”
2. **Vaatimustaso E-lukuun (EPBD:n mukaisesti):**
Asetetaan ZEB-luokan maksimikynnys E-luvussa tasolle, joka on vähintään 10 % tiukempi kuin 28.5.2024 voimassa ollut NZEB-kynnys ja sidotaan tämä kustannusoptimaalisiin tasoihin.

3. **Käynnistetään selvitystyö E-lukuun/primäärienergiaan perustuvaan ohjaukseen**, jotta määräys soveltaa EPBD:n periaatteita sellaisenaan. EPBD:n tavoitteleva ≥ 10 % parannus todennetaan erillisellä laskentaprojektilla, jossa lasketaan joukko tyypillisiä kohteita nyky- vs. uudet raja-arvot (E-luku + käytönaikainen CO₂). Alan toimijat ovat valmiita osallistumaan. Näin varmistetaan vaikuttavuus ilman päällekkäistä U-arvokiristystä ja pysytään hallitusohjelman sääntelyn keventämisen kanssa.